

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Petra Průchy, soudce zpravodaje JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně Mgr. Jany Brothánkové v právní věci žalobkyně: **Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s.**, se sídlem Staré náměstí 69, Sokolov, zastoupené Mgr. Lukášem Zdvihalem, advokátem, se sídlem Dušní 10/907, Praha 1, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu hospodářské soutěže**, se sídlem třída Kpt. Jaroše 1926/7, Brno, **za účasti** osoby zúčastněné na řízení: ČEZ, a. s., se sídlem Duhová 2/1444, Praha 4, zastoupené JUDr. Karlem Muzikářem, LL.M., advokátem, se sídlem Křížovnické nám. 193/2, Praha 1, týkající se žaloby proti rozhodnutí předsedy žalovaného ze dne 15. května 2013, č. j. ÚOHS-R34/2013/HS-8814/2013/320/HBt, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 19. února 2015, č. j. 62 Af 60/2013 - 258,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalovaného **se zamítá.**
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Osobě zúčastněné na řízení **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**
- IV. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni jako náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti částku 4 114 Kč, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně Mgr. Lukáše Zdvihala, advokáta, se sídlem Dušní 10/907, Praha 1.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalobkyně je hnědouhelnou těžební společností a výrobcem elektrické energie. Dne 1. listopadu 2012 žádala o nahlédnutí do správního spisu vedeného žalovaným pod sp. zn. S273/06 ve věci možného zneužití dominantního postavení na trhu s hnědým energetickým uhlím společností ČEZ, a. s. (tj. osobou zúčastněnou na řízení). Zmíněné správní řízení, iniciované podnětem žalobkyně, se týkalo uplatňování rozdílných podmínek ve smlouvách uzavřených mezi ČEZ, a. s. a jejími dodavateli hnědého energetického uhlí, mezi něž patří i žalobkyně. Smlouvy měly bez objektivně ospravedlnitelných důvodů obsahovat rozdílné cenové vzorce, na jejichž základě docházelo k určení ceny uhlí. Žalovaný ve správním řízení vedeném pod sp. zn. S273/06 vydal rozhodnutí, jímž společnosti ČEZ, a. s. mimo jiné uložil splnění nápravných opatření spočívajících v povinnosti uzavřít s žalobkyní dodatek č. 2 ke střednědobé kupní smlouvě a dlouhodobou kupní smlouvu.

[2] Žalovaný žádosti žalobkyně o nahlédnutí do předmětného spisu nevyhověl, proti čemuž se žalobkyně bránila rozkladem. Předseda žalovaného však potvrdil prvostupňové rozhodnutí a rozklad zamítl s tím, že žalobkyně neprokázala právní zájem ani jiný vážný důvod pro umožnění přístupu do spisu ve smyslu § 38 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

[3] Žalobkyně proti rozhodnutí předsedy žalovaného brojila správní žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“). Krajský soud vyhodnotil žalobu jako důvodnou a v návěti uvedeným rozsudkem zrušil rozhodnutí předsedy žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Podle krajského soudu předseda žalovaného nesprávně právně posoudil otázku existence právního zájmu ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu. Žalobkyně totiž zdůvodnila svou žádost poukazem na probíhající soudní spor mezi ní (jako žalovanou) a ČEZ, a. s. (jakožto žalobkyní) o vydání bezdůvodného obohacení, vedený u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 45 Cm 215/2011, a na další hrozící soudní spory. Krajský soud uvedl, že žalobkyni svědčil právní zájem pro nahlédnutí do spisu s ohledem na potřebu procesní obrany v existujícím soudním řízení, popř. potřebou přípravy na budoucí hrozící spory s ČEZ, a. s., související se smlouvami uzavíranými na základě nápravných opatření vzešlých z předmětného správního řízení. Důvod pro nahlédnutí do správního spisu byl navíc umocněn aktivitou žalobkyně v daném správním řízení, které podnětem iniciovala. Žalobkyně podle krajského soudu současně dostatečně označila (alespoň rámcově) listiny, do nichž chtěla nahlédnout. Krajský soud proto uzavřel, že na straně žalobkyně byl dán právní zájem pro nahlédnutí do spisu a že měl žalovaný zkoumat existenci konkrétního práva některého z účastníků správního řízení, jež by mohlo být porušeno, což by odůvodnilo případné odepření nahlédnutí do spisu. Soud však upozornil, že žalovaný musí být schopen u každého dokumentu či souboru dokumentů vysvětlit, v čem konkrétně vidí porušení práv účastníka. Obecné tvrzení o citlivosti informací nepostačuje.

II.

Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[4] Proti výše uvedenému rozsudku městského soudu podal žalovaný (dále též „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost.

[5] Stěžovatel předně nesouhlasil se závěrem krajského soudu, že žalobkyni svědčil právní zájem pro nahlédnutí do správního spisu ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu. Krajský soud podle stěžovatele nesprávně vyložil judikaturu Nejvyššího správního soudu i Soudního dvora Evropské unie, podle níž je právním zájmem pro nahlédnutí i zjištění informací potřebných při zvažování podání či nepodání soukromoprávní žaloby na náhradu škody. Situace žalobkyně byla v nyní projednávané věci však zásadně odlišná. Žalobkyně vůbec netvrdila, že zvažuje podání žaloby, pouze naznačovala, že na ni může ČEZ, a. s. v budoucnu podat žalobu na úhradu smluvní pokuty. Podle stěžovatele se tedy jedná toliko o tvrzený právní zájem, který v době podání žádosti fakticky neexistoval a který závisí na naplnění podmínky, že ČEZ, a. s. žalobkyni skutečně bude žalovat. Takové rozhodnutí stěžovatel pochopitelně nemohl předjímat. Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. června 2013, C-536/11, ve věci *Donau Chemie*, mimo jiné zdůrazňuje skutečnost, že i v případě existence potřeby získat informace ze spisu k podání žaloby na náhradu škody je třeba postupovat proporcionálně, tedy zpřístupnit informace, které jsou k podání takové žaloby skutečně nutné. Právní zájem pro nahlédnutí do spisu proto musí podle stěžovatele v době podání žádosti existovat, nemůže se jednat jen o možný budoucí právní zájem, jak dovozuje krajský soud v napadeném rozsudku.

[6] Následně stěžovatel podotkl, že další skutečností osvědčující podle krajského soudu právní zájem žalobkyně je soudní spor o vydání bezdůvodného obohacení vedený s ČEZ, a. s. Podle stěžovatele však tímto tvrzením žalobkyně neprokázala existenci právního zájmu ve vztahu ke správnímu spisu, do něhož chtěla nahlédnout. Žalobkyně spor označila jako spor o vydání bezdůvodného obohacení „z důvodu placení ceny přesahující výpočet dle cenového eskalačního vzorce obsaženého v Dlouhodobé kupní smlouvě, která byla ze strany ČEZ placena v roce 2011 na základě neformální dohody statutárních zástupců obou stran.“ Souvislost se správním řízením vedeným pod sp. zn. S273/06/KD je podle žalobkyně dána vzorcem použitým v Dlouhodobé kupní smlouvě. Stěžovatel však konstatoval, že není dána přímá souvislost žaloby na vydání bezdůvodného obohacení s předmětným správním řízením. Právní důvod, který měl založit nárok žalobkyně na vyšší cenu, není dán jednáním, jež bylo šetřeno v rámci správního řízení sp. zn. S273/06/KD, ale jednáním, k němuž došlo až po vydání správního rozhodnutí v rámci obchodních vztahů žalobkyně a ČEZ, a. s., jež nebylo stěžovatelem ovlivňováno. Souvislost „civilního“ soudního řízení se správním řízením proto není zcela zjevná a bylo na žalobkyni, aby prokázala právní zájem nebo jiný vážný důvod ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu. Žalobkyně však této povinnosti nedostála. V tomto ohledu stěžovatel odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. března 2013, č. j. 2 Afs 82/2012 - 96, z něhož dovodil, že žadatel o nahlédnutí do spisu musí prokázat, že listiny založené ve spisu potřebuje. Obecný poukaz na hrozící soudní spor ani na probíhající soudní spor o vydání bezdůvodného obohacení tato kritéria podle mínění stěžovatele nesplňuje. Smyslem § 38 odst. 2 správního řádu je

regulovat přístup třetích osob ke správnímu spisu; závěry krajského soudu však údajně vytváří prostor pro vytváření zástupných právních zájmů a důvodů.

[7] Ze všech uvedených důvodů stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu navrhl napadený rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[8] Osoba zúčastněná na řízení ve svém vyjádření ke kasační stížnosti vyjádřila souhlas s kasačními důvody uváděnými stěžovatelem. Doplnila, že žalobkyně vůbec netvrdila zvažování podání „civilní“ žaloby a že svůj právní zájem odůvodnila pouze okrajově a nedostatečně, navíc jej neprokázala. Hypotetické soudní spory nepředstavují právní zájem pro nahlížení. Co se týče probíhajícího soudního sporu o vydání bezdůvodného obohacení, žalobkyně nedoložila souvislost mezi správním řízením vedeným pod sp. zn. S273/06/KD a „civilním“ soudním řízením u Krajského soudu v Plzni. Taková souvislost je podle osoby zúčastněné na řízení vyloučena, jelikož k jednání, jež je předmětem civilního sporu, došlo až po vydání rozhodnutí ve správním řízení. Má-li žalobkyně pocit, že dokumenty obsažené ve spisu S273/06/KD mohou vylepšit její procesní pozici, nic jí nebrání konkrétně označené dokumenty v něm obsažené označit jako důkaz podle § 120 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. Žádost žalobkyně o nahlédnutí do spisu nadto byla nekonkrétní a neoznačovala, které dokumenty potřebuje vidět a proč, a to ani rámcově. Osoba zúčastněná na řízení závěrem dodala, že ani procesní aktivita žalobkyně v předmětném správním řízení nemůže sama o sobě konstituovat právní zájem pro nahlédnutí do spisu, přičemž odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. ledna 2014, č. j. 1 Afs 86/2013 - 78. Z uvedených důvodů osoba zúčastněná na řízení Nejvyššímu správnímu soudu navrhla napadený rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[9] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatovala, že plně souhlasí se závěry krajského soudu, který s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Soudního dvora Evropské unie správně dovodil, že žalobkyni svědčí právní zájem k nahlédnutí do spisu a současně dostatečně vysvětlil vztah mezi správním řízením sp. zn. S273/06/KD a soudním řízením vedeným u Krajského soudu v Plzni mezi žalobkyní a osobou zúčastněnou na řízení. Dále žalobkyně ve svém vyjádření Nejvyšší správní soud informovala o veškerých soudních sporech probíhajících mezi ní a osobou zúčastněnou na řízení. Co se týče souvislosti daných řízení se s předmětným správním řízením, žalobkyně uvedla: *„DKS (tj. dlouhodobá kupní smlouva, pozn. Nejvyššího správního soudu) byla, dle tvrzení osoby zúčastněné na řízení, v průběhu její kontraktace předložena žalobci s obsahem, který měl údajně schválit žalovaný v rámci správního řízení sp. zn. S273/06. Žalobce však postupem podle zákona č. 106/1999 sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění, zjistil, že znění DKS, které bylo ze strany osoby zúčastněné na řízení předloženo k podpisu a skutečně podepsáno, je obsahově zásadně odlišné od návrhu, který osoba zúčastněná na řízení předložila žalovanému ve správním řízení sp. zn. S273/06.“* Účelem žádosti o nahlédnutí do spisu byla snaha o účinnou obranu v soudních řízeních (žalobkyně prohlásila, že z uvedených čtyř sporů v době žádosti věděla pouze o jednom z nich, ovšem zahájení dalších oprávněně předpokládala) a o srovnání procesní a důkazní pozice žalobkyně v těchto sporech s osobou zúčastněnou na řízení, neboť zmíněné spory souvisí se zneužíváním dominantního postavení osoby zúčastněné na řízení na trhu s hnědým energetickým uhlím, jímž se zabýval žalovaný právě ve správním řízení sp. zn. S273/06.

pokračování

[10] Žalobkyně rozporovala tvrzení žalovaného, že řízení vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 45 Cm 215/2011 nesouvisí se správním řízením vedeným žalovaným pod sp. zn. S273/06. Žalobkyně vysvětlila, že daný spor souvisí s realizací nápravných opatření přijatých právě ve jmenovaném správním řízení a že jednou ze zásadních skutečností v předmětném sporu je i otázka, zda má osoba zúčastněná na řízení podle nápravných opatření povinnost jednat se žalobkyní o každoročním určení ceny dodávaného hnědého energetického uhlí nebo zda bez konkrétních jednání může rovnou určit cenu podle cenového vzorce. Žalobkyně požadovala nahlédnutí do spisu právě proto, aby mohla u Krajského soudu v Plzni prokázat, že nápravná opatření přijatá ve správním řízení sp. zn. S273/06 nebyla ze strany osoby zúčastněné na řízení plněna takovým způsobem, jak plněna být měla, což je otázka zcela zásadní pro rozhodnutí civilního sporu. Dále žalobkyně sdělila, že je z hlediska právního zájmu pro nahlédnutí do spisu prakticky irelevantní, která strana případnou „civilní“ žalobu podá či zda k soudnímu sporu vůbec dojde. Podstatné je, že jsou dány skutkové okolnosti související se správním řízením sp. zn. S273/06, na základě kterých může k zahájení soudního sporu dojít. Na základě uvedených důvodů žalobkyně Nejvyššímu správnímu soudu navrhla, aby kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou.

III.

Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud hodnotí kasační stížnost jako přípustnou, neboť byla podána osobou oprávněnou ve smyslu ustanovení § 102 s. ř. s. Důvody kasační stížnosti se opírají o § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Kasační stížnost není nepřípustná ani z jiných důvodů plynoucích z ustanovení § 104 s. ř. s.

[12] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[13] Správní řád v § 38 rozlišuje možnost nahlížet do správního spisu ze strany účastníků správního řízení a ze strany jiných osob. Účastníci a jejich zástupci mají právo nahlížet do spisu, a to i v případě, že je rozhodnutí ve věci již v právní moci (§ 38 odst. 1). Jiným osobám pak správní orgán podle § 38 odst. 2 správního řádu umožní nahlédnout do spisu, *„prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem.“*

[14] Žalobkyně nebyla účastníkem řízení vedeného stěžovatelem pod sp. zn. S273/06 ve věci možného zneužití dominantního postavení na trhu s hnědým energetickým uhlím společností ČEZ, a. s. (osobou zúčastněnou na řízení). Nahlížet do zmíněného spisu tedy může za splnění podmínek § 38 odst. 2 správního řádu. Musí proto prokázat právní zájem nebo jiný vážný důvod pro nahlížení. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu je to právě osoba žádající o nahlédnutí do spisu, kdo musí tvrdit a prokázat svůj právní zájem nebo jiný závažný důvod (srov. rozsudek ze dne 22. července 2010, č. j. 9 As 17/2010 - 73 nebo rozsudek ze dne 30. listopadu 2011, č. j. 6 Ads 132/2011 - 93). Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. února 2011, č. j. 8 As 80/2010 - 68 přitom *„povinnost tvrzení a povinnost důkazní není ve vztahu k nahlížení do spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu samoúčelnou. Jsou to totiž právě skutečnosti uváděné žadatelem o nahlížení do spisu a týkající se tvrzeného právního zájmu či jiného vážného důvodu, které správnímu orgánu*

umožňují posoudit, zda je v konkrétním případě na místě umožnit žadateli do spisu (příp. do jeho části) nahlédnout [...].“ V případě, že žadatel prokáže právní zájem nebo jiný vážný důvod, správní orgán následně zhodnotí, zda by nahlédnutí do spisu nepředstavovalo porušení práv některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejného zájmu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. března 2013, č. j. 9 Afs 29/2012 - 53). Při zpřístupnění správního spisu k nahlížení je poté třeba, aby správní orgán učinil veškerá opatření podle ustanovení § 38 odst. 6 správního řádu.

[15] Sporným je v nyní vedeném řízení již první krok posuzování žádosti o nahlédnutí do správního spisu, tedy otázka, zda žalobkyni svědčil právní zájem pro nahlédnutí do spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu. Krajský soud nejprve odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (zejména rozsudek ze dne 23. ledna 2014, č. j. 1 Afs 86/2013 - 73) a podpůrně na judikaturu Soudního dvora Evropské unie (zejména rozsudek ze dne 6. června 2013, *Donau Chemie*, C-536/11), podle níž získání podkladů pro přípravu zvažované žaloby na náhradu škody zakládá právní zájem žadatele. Krajský soud následně uvedl, že zmíněnou judikaturu nelze vykládat tak úzce, že by se týkala jen vedení soudních sporů o náhradu škody, ale naopak, že závěry v ní obsažené jsou plně aplikovatelné i na jiné soukromoprávní soudní spory. Krajský soud proto uzavřel, že žalobkyní tvrzená potřeba nahlédnutí do správního spisu odůvodňovaná procesní obranou v existujícím soudním řízení, případně potřebou přípravy na budoucí hrozící soudní spor, je v posuzované věci právním zájmem, který odůvodňuje nahlédnutí do správního spisu.

[16] Nejvyšší správní soud přezkoumal tento závěr ve světle kasačních námitek stěžovatele a dospěl k závěru, že rozsudek krajského soudu obстоjí.

[17] Nejvyšší správní soud se podmínkami, které musí splnit osoba, jež není účastníkem správního řízení, pro umožnění nahlédnout do spisu, opakovaně zabýval. V rozsudku ze dne 23. ledna 2014, č. j. 1 Afs 87/2013 - 73 řešil otázku právního zájmu na nahlédnutí do spisu v případě zvažování podání žaloby na náhradu škody z důvodu obrany vlastních práv v souvislosti s protisoutěžním jednáním společnosti České dráhy, a. s., deklarovaným rozhodnutím v předmětném správním řízení. Nejvyšší správní soud v této věci konstatoval, že *„není sporu o tom, že nahlédnutí do správního spisu za účelem získání podkladů pro uplatnění nároků z náhrady škody může založit právní zájem žadatele.“* (bod 28). Nejvyšší správní pak uzavřel, že teze o nemožnosti nahlížení do spisu u nároků, kdy žádná žaloba podána zatím nebyla, je naprosto neudržitelná, neboť nelze nutit podnikatele, aby nejprve „zkusmo“ podal žalobu o náhradu škody, a teprve následně ze správního spisu zjišťoval informace o výši újmy, respektive o tom, zda nějaká újma vůbec existuje: *„Smyslem nahlížení do správního spisu přece může být též posouzení, zda určitou žalobu podat či nikoliv.“* (bod 29). Stěžovatel v kasační stížnosti vyhodnotil citovaný rozsudek tak, že jej nelze vztáhnout na nyní projednávaný případ: *„V citovaném rozhodnutí NSS se žadatel sám potřeboval rozhodnout, zda žalobu podá. Tento úkon byl tedy v jeho dispozici a v době podání žádosti o nahlédnutí potřeboval k tomuto rozhodnutí získat relevantní informace. Situace žalobce je zásadně odlišná tím, že tento netvrdí, že by se rozhodoval o tom, zda podá žalobu či nikoli. Žalobce zde jen naznačuje, že v budoucnu na něj může být podána žaloba na úhradu smluvní pokuty. Jde tedy o tvrzený právní zájem, který v době podání žádosti ještě neexistuje [...].“*

pokračování

[18] V případě žalobkyně lze shledat ve vztahu k soudním řízením, která se odvíjí od dlouhodobé kupní smlouvy uzavřené mezi žalobkyní a osobou zúčastněnou na řízení v rámci nápravných opatření uložených stěžovatelem, tři okruhy skutečností, z nichž dovozovala svůj právní zájem na nahlédnutí do spisu: (1) spor o vydání bezdůvodného obohacení vedený před Krajským soudem v Plzni pod sp. zn. 45 Cm 215/2011, v němž se žalobkyně brání žalobě osoby zúčastněné na řízení; (2) hrozící spor z důvodu uplatnění smluvní pokuty ze strany osoby zúčastněné na řízení ve výši 342 345 181 Kč a (3) ostatní spory, které v budoucnu mohou nastat (ve vyjádření ke kasační stížnosti pak žalobkyně Nejvyššímu správnímu soudu sdělila, která řízení již byla zahájena). Nejvyšší správní soud nejprve zvažoval první z uvedených důvodů, tedy probíhající civilní řízení o vydání bezdůvodného obohacení a dospěl k závěru, že již tento důvod představuje právní zájem žalobkyně pro nahlédnutí do spisu ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu.

[19] Výše citovaný rozsudek č. j. 1 Afs 87/2013 - 73 se týkal zvažování možnosti podat žalobu o náhradu škody. Z obecnějšího pohledu je však třeba dospět k závěru, že ve zmíněném případě byla důvodem pro nahlédnutí do spisu potřeba získat relevantní informace o (protiprávní) činnosti subjektu, který porušoval pravidla ochrany hospodářské soutěže, s cílem sestavení právní argumentace pro účely soudního sporu vedeného s oním subjektem. Vnitrostátní soudy, jakož i Soudní dvůr Evropské unie, přitom tento důvod aprobovaly, a to i v případě teprve budoucích soudních sporů. Nejvyšší správní soud nenašel rozumný důvod, proč by v případě žadatelů o nahlédnutí do správního spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu mělo být rozlišováno podle jejich případné procesní pozice v soudním sporu. Jinými slovy, jestliže soudy aprobovaly zvažování podání žaloby jako dostatečný důvod pro nahlédnutí do spisu, je takovým důvodem i obrana v probíhajícím soudním řízení. Existuje-li relevantní spojitost (k její existenci v nyní projednávané věci viz níže) mezi předmětným správním řízením a zjištěními v něm učiněnými na straně jedné a probíhajícím soudním sporem na straně druhé, má žalovaný právní zájem na získání informací ze správního spisu za účelem vytvoření a přizpůsobení vlastní procesní strategie obrany v soudním řízení. V tomto ohledu postrádá rozlišování mezi žalobcem a žalovaným z hlediska prokázání právního zájmu ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu smysl, jelikož informace o jednání porušujícím pravidla ochrany hospodářské soutěže mohou být významná pro případné účastníky řízení v různých procesních pozicích.

[20] Pro konstatování právního zájmu žalobkyně na nahlédnutí do spisu je třeba zodpovědět, zda byla dána relevantní spojitost mezi předmětným správním řízením a probíhajícím soudním sporem o vydání bezdůvodného obohacení. Nejvyšší správní soud stejně jako krajský soud dospěl k závěru, že spojitost existovala. Žalobkyně v doplnění žádosti o nahlédnutí do spisu ze dne 26. listopadu 2012 (č. l. 4A a násl. správního spisu) dostatečným způsobem specifikovala daný spor včetně uvedení spisové značky. Dále uvedla, že její bezdůvodné obohacení má podle žaloby ČEZ, a. s. spočívat v placení ceny přesahující výpočet podle cenového eskalačního vzorce obsaženého v dlouhodobé kupní smlouvě v roce 2011 ze strany ČEZ, a. s. na základě neformální dohody statutárních zástupců obou stran, která měla omezit ztráty žalobkyně z obchodů s ČEZ, a. s.

[21] Předpokladem bezdůvodného obohacení je podle doktríny majetkový prospěch jednoho subjektu a s ním související majetková újma druhého subjektu, která není zákonem nebo smlouvou předvídána (srov. např. FIALA, Josef et al. *Občanský zákoník. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2009). Soud se tak bude muset v rámci sporu mezi

žalobkyní a osobou zúčastněnou na řízení mimo jiné nutně zabývat otázkou, zda se žalobkyně obohatila na úkor ČEZ, a. s. a zda se jednalo o obohacení bezdůvodné. Žalobkyně přitom v průběhu řízení opakovaně tvrdila (v doplnění žádosti nahlédnutí do spisu, v rozkladu a v žalobě), že ČEZ, a. s. porušuje dlouhodobou kupní smlouvu, a to přinejmenším v části týkající se cenových podmínek, jelikož odmítá s žalobkyní každoročně jednat o ceně za hnědé energetické uhlí. Z uvedeného a z dalších vyjádření žalobkyně založených ve spise je zřejmé, že pro její strategii a právní argumentaci v soudním řízení o vydání bezdůvodného obohacení je zásadní obsah dlouhodobé kupní smlouvy ve vztahu k okolnostem jejího vzniku, které se váží ke správnímu řízení vedenému stěžovatelem pod sp. zn. S273/06. Správnímu orgánu přitom nenáleží, aby hodnotil, zda strategie žalobkyně v daném civilním řízení bude úspěšná či nikoliv (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. března 2013, č. j. 9 Afs 29/2012 - 53 či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. ledna 2014, č. j. 1 Afs 87/2013 - 73, bod 25). To je otázka, jejíž posouzení náleží do pravomoci soudu rozhodujícího v občanském soudním řízení, nikoliv správního orgánu či správního soudu.

[22] Nápravná opatření ve správním řízení vedeném pod sp. zn. S273/06 totiž zahrnovala mimo jiné nutnost úpravy cenového eskalačního vzorce ceny uhlí v dlouhodobé kupní smlouvě uzavřené mezi žalobkyní a osobou zúčastněnou na řízení (rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 30. listopadu 2006, č. j. S273/06-21087/06/610). Jestliže byla nová smlouva, resp. její podstatné části, sjednána v přímé souvislosti s řízením sp. zn. S273/06 jako nápravné opatření, žalobkyni svědčí právní zájem pro získání informací týkajících se relevantních okolností vzniku smlouvy, od níž se odvíjí soudní spor, v němž se žalobkyně brání žalobě osoby zúčastněné na řízení. S ohledem na to, že žalobkyně teprve žádala o nahlédnutí do spisu, je pak pochopitelné, že neznala jeho přesný obsah, a nemohla tak zcela přesně specifikovat, jak která listina souvisí s probíhajícím soudním řízením.

[23] Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že žalobkyni svědčil právní zájem na nahlédnutí do spisu s ohledem na probíhající soudní spor. To vše navíc v kontextu skutečnosti, že žalobkyně byla autorkou podnětu, na jehož základě stěžovatel zahájil správní řízení sp. zn. S273/06. Autorství podnětu sice podle judikatury Nejvyššího správního soudu samo o sobě nenaplnuje požadavek právního zájmu ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu, ovšem může představovat ve spojení s dalšími skutečnostmi významnou okolnost při posuzování existence právního zájmu podle citovaného ustanovení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. března 2013, č. j. 9 Afs 29/2012 - 53, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. ledna 2014, č. j. 1 Afs 87/2013 - 73, bod 26).

[24] Nelze přisvědčit názoru stěžovatele a osoby zúčastněné na řízení, podle něhož žalobkyni postačí příslušný správní spis označit v soudním řízení jako důkaz ve smyslu § 120 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, přičemž si jej soud může vyžádat. Obdobně jako podle citovaného rozsudku č. j. 1 Afs 87/2013 - 73 nelze nutit podnikatele, aby nejprve „zkusmo“ podávali žaloby, nelze je nutit ani k pokusnému označování důkazů. Žalobkyně by měla mít možnost nahlédnout do spisu nejen za účelem označení důkazu, nýbrž za účelem vytvoření právní argumentace a procesní strategie, jak bylo řečeno výše.

pokračování

[25] S ohledem na to, že Nejvyšší správní soud shledal existenci právního zájmu na nahlížení do správního spisu na straně žalobkyně již v obraně před žalobou osoby zúčastněné na řízení, ztrácí na významu, aby se věnoval otázce, zda byl právní zájem dán i v případě dalších tvrzených důvodů, tj. zejména na základě hrozby budoucích soudních sporů, které v době podání žádosti o nahlédnutí do spisu ještě nenastaly, byť se žalobkyně domnívala, že nastanou.

[26] Nejvyšší správní soud podotýká, že se správní soudy v rámci soudního přezkumu napadeného rozhodnutí stěžovatele věnovaly toliko první fázi posouzení žádosti o nahlédnutí do správního spisu, tj. otázce existence právního zájmu. S ohledem na vymezený předmět řízení se Nejvyšší správní soud nemůže zabývat samotnou otázkou, zda má stěžovatel žalobkyni umožnit nahlédnutí do spisu, popř. v jakém rozsahu. Bude na stěžovateli, aby zvážil další podmínky nahlédnutí uvedené v ustanovení § 38 odst. 2 správního řádu (porušení práv některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejného zájmu). Pokud by však stěžovatel naznal, že jsou dány podmínky pro odepření nahlédnutí do části spisu, musel by u každého souboru dokumentů vysvětlit, v čem konkrétně spatřuje důvody porušení práv některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejného zájmu (viz výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Afs 87/2013 - 73, bod 34). V případě umožnění nahlédnutí do spisu pak bude úkolem stěžovatele dostat svým povinnostem vyplývajícím z § 38 odst. 6 správního řádu a § 21c odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže, podle něhož jsou z nahlížení do spisu „*vyloučeny ty jeho části, které obsahují obchodní, bankovní nebo obdobné zákonem chráněné tajemství; spis musí zahrnovat vedle listin obsahujících takové tajemství i listiny, ze kterých bylo toto tajemství odstraněno, případně dostatečně podrobný výpis, který tajemství neobsahuje.*“

[27] Stěžovatel jako jeden z důvodů podání kasační stížnosti označil také § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tj. tvrzenou nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Nic bližšího však stěžovatel k tomuto důvodu neuvedl. Nejvyšší správní soud proto toliko v obecné rovině přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu z hlediska přezkoumatelnosti a dospěl k závěru, že přezkoumatelný je. Úvahy, jimiž se krajský soud řídil, jsou z napadeného rozsudku patrné, dostatečně odůvodněné a srozumitelné, a rozsudek proto nelze označit za nepřezkoumatelný.

IV. Závěr a náklady řízení

[28] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že krajský soud zhodnotil věc správně. Z výše popsanych důvodů vyhodnotil Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti jeho rozsudku v souladu s § 110 odst. 1 větou druhou s. ř. s. jako nedůvodnou a zamítl ji.

[29] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1, 7 s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Naopak žalobkyně měla ve věci plný úspěch, proto jí Nejvyšší správní soud přiznal náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud ze spisu zjistil, že má

nárok na uhrazení jednoho úkonu právní služby – vyjádření ke kasační stížnosti, které představuje úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Odměna za jeden úkon právní služby činí podle § 7 bodu 5, aplikovaného na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, 3 100 Kč a podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu je třeba k ní přičíst 300 Kč na úhradu hotových výdajů, celkem tedy 3 400 Kč. Protože advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se tento nárok o částku 714 Kč odpovídající 21% dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Žalobkyni se tedy přiznává náhrada nákladů řízení spočívajících v odměně, hotových výdajích a dani z přidané hodnoty v celkové výši 4 114 Kč. K zaplacení náhrady nákladů řízení byla stěžovateli stanovena přiměřená lhůta v délce jednoho měsíce. Osobě zúčastněné náhradu nákladů řízení Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 5 s. ř. s. nepřiznal, neboť jí žádné povinnosti neukládal; ostatně ani návrh na přiznání náhrady nákladů řízení neuplatnila.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. srpna 2015

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu